

Cerrahi Kliniklerde Çalışan Hemşirelerin Mesleki Profesyonelliklerinin Değerlendirilmesi

Evaluation of Professionalism of Nurses Working in Surgical Wards

Sevim ÇELİK*, Ümit ÜNAL**, Sadettin SARUHAN**

İletişim/ Correspondence: Sevim ÇELİK Adres/Adress: Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak Sağlık Yüksekokulu Sağlık Birimleri Kampüsü Abaz Mevki Esenköy Köyü Kozlu/Zonguldak Tel: 0372 216 33 49 Faks: 0372 261 33 99 E-mail: sevimakcel@yahoo.com

ÖZ

Amaç: Bu araştırma cerrahi kliniklerinde çalışan hemşirelerin mesleki profesyonelliklerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu kesitsel tipteki araştırma, Zonguldak il merkezindeki üniversite ve devlet hastanelerinin cerrahi kliniklerinde çalışan 179 hemşire ile gerçekleştirildi. Veriler, Erbil ve Bakır tarafından geliştirilen "Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri" (MPTE) ve anket formu ile toplandı. Veriler, sayı, yüzde, ortalama, Kruskal Wallis, Student t testi ve tek yönlü Anova testleri kullanılarak değerlendirildi.

Bulgular: Hemşirelerin ortalama yaşının 29.48, %93.3'ünün bayan, %48.6'sının lisans mezunu ve %25.7'sinin ameliyathane hemşiresi, yarısının (%51.4) 1-4 yıldır cerrahi kliniklerinde çalıştığı belirlendi. Profesyonel olduğunu düşünen ($p=0.003$), ücretlerinden memnun olan ($p=0.001$) ve hastanedeki olanakların yeterli olduğunu kabul eden ($p=0.02$) hemşirelerin, Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri'nden daha yüksek puan aldığı saptandı. Hemşireler servisteki eleman (%24.7) ve malzeme yetersizliğinin (%10.6), görev paylaşımındaki düzensizliklerin (%10.6) profesyonelliklerini etkilediğini ifade etti.

Sonuç: Bu çalışma, cerrahi hemşirelerinin meslek hakkındaki düşüncelerinin profesyonelliklerini etkilediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Cerrahi hemşiresi, meslek, profesyonellik.

ABSTRACT

Aim: This study was conducted to evaluate the occupational professionalism of nurses working in surgical wards.

Method: This cross-sectional study was performed with 179 nurses working in surgical wards of university and ministry of health hospitals of a province in Zonguldak. Data were collected by survey form and Inventory of Professional Attitudes at Occupation developed by Erbil and Bakır. Data were evaluated using number, percentage, mean, Kruskal-Wallis, student t and one way Anova tests.

Results: It was determined that the mean age of the nurses was 29.48, 93.3% of them were female, 48.6 %had a baccalaureate degree in nursing, and 25.7 % had worked as an operating room nurse, half of nurses (51.4%) had worked on the surgical wards for 1-4 years. It was determined that nurses who loved their profession ($p=0.003$), believed that they could completely work as nurses ($p=0.001$), who satisfied from their salaries ($p=0.001$), accepted that they were adequate of opportunities in hospital ($p=0.02$) obtained higher scores from the Inventory of Professional Attitudes at Occupation. Nurses stated that shortage of staff (24.7%) and materials (10.6%) on wards, and irregularities in the task-sharing (10.6%) are affected the professionalism of nurses.

Conclusion: This study shows that opinions of surgical nurses about occupation affect the professionalism of nurses.

Key Words: Surgical nurse, occupation, professionalism.

*Doç. Dr. Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak Sağlık Yüksekokulu, **Hemşire Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü Mezunu

Yazının gönderilme tarihi: 05.09.2011

Yazının basım için kabul tarihi: 16.07.2012

GİRİŞ

Bir uğraşın meslek olarak ifade edilebilmesi için, belirli özelliklere sahip olması gerekmektedir. Eğitim yoluyla edinilen yeterli bilgi ve beceriye sahip olan bireyler tarafından, yasal ve etik kurallar doğrultusunda topluma hizmet veren uğraşı, meslek olarak tanımlanabilmektedir (Beydağ ve Arslan 2008; Güven 2009; Karaöz 2000). Profesyonellik de, toplumda bir mesleğin rol ve sorumluluklarını yerine getiren ve bir işi gerçekleştiren her bireyin edinmesi gereken bir düşünce ve davranış biçimi olarak ifade edilmektedir (Erbil ve Bakır 2009; Güven 2009; Karamanoğlu, Özer ve Tuğcu 2009).

Toplumdaki her bireyin farklı yetenek ve becerileri bulunmaktadır. Bu yetenek ve beceriler o bireyin toplumda bir rol üstlenmesine ve dolayısıyla mesleklerin oluşmasına önemli katkı sağlamaktadır (Beydağ ve Arslan 2008). Bireyin, ailenin, toplumun sağlığını ve esenliğini koruma, geliştirme ve iyileştirme amacına yönelik hizmetlerin planlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve örgütlenmesinden sorumlu bilim ve sanattan oluşan bir sağlık disiplini olarak tanımlanan hemşirelik de, rol ve sorumlulukları kapsamında, etik ilkeler doğrultusunda bireylere kaliteli ve planlı hizmet sunan bir meslek olarak nitelendirilmektedir (Beydağ ve Arslan 2008; Karadağ 2002; Ökdem, Abbasoğlu ve Doğan 2000).

Mesleki profesyonellik, mesleğe ilişkin standartlarının oluşturulmasında ve kaliteli bakım verilmesinde son derece önemlidir. Mesleki profesyonelliğin olumsuz yönde etkilenmesi öncelikle bireyi daha sonra da kurumu etkilemekte, verilen hizmetlerin olumsuz etkilenmesine neden olabilmektedir (Erbil ve Bakır 2009). Sağlık bakım ekibi içerisinde sağlığı bozulmuş, stresli ve anksiyeteli hastalarla en uzun süre birlikte olan ve onlara kaliteli hizmet sunmaya çalışan meslek olarak hemşirelik, son dönemde yasal çerçevede rol ve sorumluluklarının yeni düzenlemelerle düzeltilmeye başlanmasına karşın, eğitim alt yapısındaki farklılıklar, ücret düzenlemelerindeki dengesizlikler nedeniyle profesyonelliğinin olumsuz yönde etkilendiği meslek-

lerden biridir (Beydağ ve Arslan 2008; Çınar ve Kavlak 2009; Karadağ 2002; Karadağ ve Uçan 2006).

Hemşirelikte profesyonellik düzeyinin belirlenmesi, bu doğrultuda ileriye dönük iyileştirme çalışmalarının yapılması, mesleğe verilen önemin yükseltilmesi açısından önemli yer tutmaktadır (Beydağ ve Arslan 2008; Karadağ 2002; Karagözoğlu 2008).

Bu araştırma, Zonguldak İl Merkezi'ndeki üniversite ve devlet hastanelerinin cerrahi kliniklerinde görev yapan hemşirelerin mesleki profesyonelliklerini ve profesyonelliklerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapıldı.

YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Tanımlayıcı nitelikte kesitsel bir araştırmadır.

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırma evrenini, Zonguldak İl Merkezi'nde bulunan üniversite ve devlet hastanelerinin cerrahi kliniklerinde çalışan 243 hemşire oluşturdu. Örneklem seçiminde bir yöntem belirlemeksizin evrene ulaşılması hedeflendi. Örneklem kapsamına, araştırmanın yapıldığı tarihlerde, izinli ve istirahatli olan hemşireler dışında, araştırmaya katılmayı kabul eden 179 hemşire alındı. Araştırmaya katılım oranı %73.6 oldu.

Verilerin Toplanması

Veriler, Mart 2010 tarihinde veri toplama formu ve Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri (MPTE) aracılığıyla toplandı.

Veri toplama formu; hemşirelerin tanımlayıcı özellikleri, çalışma koşulları, meslekleri ile ilgili düşünce ve memnuniyetlerine yönelik toplam 25 sorudan oluşmakta idi.

Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri, 2006 yılında Erbil ve Bakır (2009) tarafından geliştirilmiştir. Profesyonel olarak çalışan ebe ve hemşireler için uygun olan bu envanterin uygulanma süresi ortalama 8–10 dakikadır. Envanter; mesleki eğitim ve gelişme, kişilerarası iliş-

kiler, sorunlara yaklaşım gibi konularda tutumu içeren sorulardan oluşan tek boyutlu bir envanterdir. Likert tipi geliştirilen ölçekteki her bir ifade 5'den 1'e kadar puanlanır. Her maddede "bana tamamen uyuyor" yanıtına "5", "bana biraz uyuyor" yanıtına "4", "kararsızım" yanıtına "3", "bana uymuyor" yanıtına "2" ve "bana hiç uymuyor yanıtına "1" puan verilir. MPTE'den alınacak en düşük puan 32, en yüksek puan ise 160'dır. Envanterin toplam puanı meslekte profesyonel tutum puanını vermektedir. Envanterden alınan puan yükseldikçe profesyonellik düzeyinin yükseldiği şeklinde değerlendirilir. Ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı $\alpha=0.89$, MPTE puan ortalaması 128.46 ± 13.16 bulunmuştur.

Ölçeğin bu güncel çalışmadaki güvenilirlik katsayısı da orijinal ölçek ile benzer şekilde 0.89 bulundu. MPTE puan ortalaması ise 135.84 ± 15.27 olarak hesaplandı.

Verilerin Değerlendirilmesi

Elde edilen veriler SPSS 15.0 paket programında sayı, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, Kruskal-Wallis testi, t testi ve tek yönlü Anova testleri kullanılarak değerlendirildi. Veriler, $p<0.05$ anlamlılık derecesi ile %95'lik güven aralığında değerlendirildi.

Etik Yaklaşım

Araştırmayı uygulamaya başlamadan önce Zonguldak Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alındı. Daha sonra araştırmayı Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastanelerde yapabilmek için Zonguldak İl Sağlık Müdürlüğü'nden, hastanenin başhekimisi ve başhemşiresinden yazılı, hemşirelerden sözel onay alındı. Hemşireler; araştırmanın amacı, araştırma sırasında elde edilen bilgilerin araştırma dışında başka amaçla kullanılmayacağı, sonuçlardan bireysel olarak olumsuz şekilde etkilenmeyecekleri ve araştırma bulgularında isimlerinin yer almayacağı konusunda bilgilendirildi.

BULGULAR

Araştırmaya katılan hemşirelerin %65.4'ünün 21-30 yaş grubunda, %93.3'nün kadın, %48.6'sının lisans

ve %30.7'sinin sağlık meslek lisesi mezunu olduğu, %57.5'inin evli olduğu ve %52'sinin çocuk sahibi olmadığı belirlendi. Ayrıca araştırma kapsamındaki hemşirelerin %54.2'sinin üniversite hastanesinde çalıştığı, %54.7'sinin 1-6 yıl arasında hemşire olarak çalıştığı, %51.4'ünün ise cerrahi servislerde 1-4 yıl arasında hemşirelik yaptığı, %69.3'ünün servis hemşiresi olduğu, %25.7'sinin ameliyathane hemşiresi, %20.1 gibi eşit oranlarda da cerrahi yoğun bakım hemşiresi ve genel cerrahi hemşiresi olarak görev yaptığı, %62.6'sının aylık ortalama 6-10 nöbet tu tuğu saptandı.

Cerrahi servislerinde çalışan hemşirelerin %74.9'unun mesleğini sevdiğini, %38'inin bu mesleği seçmesinde ailenin etkili olduğunu, yeniden meslek tercihi yapmak istese %40.2'sinin yine hemşireliği tercih edeceğini bildirdiği belirlendi (Tablo 1).

%49.2'sinin aldığı ücretten memnun olmadığını, %39.1'inin hastanede kendilerine sunulan olanakların yeterli, %32.4'ünün yetersiz olduğunu, %56'sının hastanede sunulan olanakların mesleği sevmelerini etkilediğini belirttikleri saptandı (Tablo 1).

Hemşirelerin %51.4'ünün meslekte profesyonel olduğunu, %37.3'ünün meslekte profesyonel olamama nedeni olarak servisteki eleman yetersizliğini gösterdikleri, meslekle ilgili bilgileri en fazla çalıştıkları hastanelerin hizmet içi eğitim programlarından edindiklerini ifade ettikleri saptandı (Tablo 1).

Araştırmada, yüksek lisans mezunu olan, devlet hastanesinde çalışan, sorumlu hemşire olarak görev yapan, meslekte 19 yıl ve üzerinde, cerrahi kliniklerinde 5-8 yıl arasında çalışan hemşirelerin MPTE' den daha fazla puan aldıkları, diğer hemşirelere göre profesyonellik düzeylerinin yüksek olduğu belirlendi. Elde edilen sonuçlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık saptanmadı ($p>0.05$) (Tablo 2).

Tablo 3 incelendiğinde, mesleğini seven ($KW=11.90$; $p=0.003$), hemşirelik mesleğini yeniden tercih edebileceğini düşünen, aldığı ücretten memnun olan ($F= 7.63$; $p=0.001$), hastanenin sunduğu olanakları

Tablo 1. Hemşirelerin Mesleğe Yönelik Düşünceleri (N=179)

	n	%
Mesleği Sevme Durumu		
Evet	134	74.9
Hayır	17	9.5
Kararsız	28	15.6
Yeni Başlangıç Sunulsa Mesleği Tekrar Tercih Etme İsteği		
Evet	72	40.2
Hayır	47	26.3
Bilmiyor	60	33.5
Mesleği Tercih Nedeni		
Prestiji	6	3.4
Maddi geliri	46	25.7
ÖSS puanı	50	27.9
Ailesi	68	38.0
Diğer nedenler	9	5.0
Aldıkları Ücretten Memnun Olma		
Evet	42	23.5
Hayır	88	49.2
Kısmen	49	27.4
Hastanede Sunulan Olanakların Yeterliliği		
Evet	70	39.1
Hayır	58	32.4
Kısmen	51	28.5
Hastanede Sunulan Olanakların Yetersizliğinin Mesleği Sevmede Etkisi (n=109)		
Etkiliyor	61	56.0
Etkilemiyor	20	18.3
Kısmen	28	25.7
Meslekte Profesyonellik Durumu		
Evet	92	51.4
Hayır	32	17.9
Kısmen	55	30.7
Meslek Hayatı Dışında Yaşanılan Sorunların Profesyonelliği Etkileme Durumu		
Evet	19	10.6
Hayır	104	58.1
Çok Nadir	56	31.3
Meslek Hayatı Dışında Yaşanılan Sorunların Profesyonelliği Etkileme Nedenleri (n=75)		
Sağlık sorunları	28	37.3
İş arkadaşları	26	34.7
Kurumun görev politikaları	21	28.0
Meslekte Profesyonel Olamama Nedenleri (n=89)		
Servisteki eleman yetersizliği	58	24.7
Malzeme yetersizliği	25	10.6
Diğer servis işleri	33	14.1
Görev paylaşımındaki düzensizlik	25	10.6
Diğer sebepler	3	1.6
Meslekle İlgili Bilgi Edinme Yöntemleri		
Çalıştığı kurumdaki hizmet içi seminer	115	44.4
Dergi, internet, gazete yayınlarıyla	80	30.8
Seminerler	23	8.8
İl ya da il dışındaki seminerler	6	2.3
Yoğunluk sebebiyle ilgisiz kalma	16	6.1
Cevap yok	9	3.4

Tablo 2. Hemşirelerin Demografik Özellikleri ile Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri (MPTE) Puanlarının Karşılaştırılması (N=179)

Demografik Özellikler	MPTE Puan Ort (X ± SS)	Test
Eğitim Durumu		
Sağlık Meslek Lisesi	136.56 ± 13.68	KW= 3.14 p= 0.37
Ön lisans	134.72 ± 20.28	
Lisans	134.71 ± 15.00	
Yüksek Lisans	143.16 ± 11.10	
Çalışılan Kurum		
Üniversite Hastanesi	135.09 ± 15.05	t=-0.72 p= 0.47
Devlet Hastanesi	136.74 ± 15.57	
Çalışma Yılı		
1-6	135.42 ± 14.91	KW= 1.03 p= 0.79
7-12	135.23 ± 15.60	
13-18	137.48 ± 16.04	
19 yıl ve üzeri	137.71 ± 16.74	
Cerrahi Servislerde Çalışma Yılı		
1-4	134.94 ± 14.77	KW= 1.96 p= 0.74
5-8	137.92 ± 15.42	
9-12	135.92 ± 17.15	
13-16	136.66 ± 12.29	
17 yıl ve üzeri	134.62 ± 19.84	
Görevi		
Ameliyathane	134.33 ± 16.50	KW= 3.60 p= 0.16
Hemşiresi	144.40 ± 8.92	
Sorumlu Hemşire Servis Hemşiresi	135.70 ± 15.08	

yeterli bulan ($F=3.72$; $p=0.02$) ve meslekte profesyonel olduğunu düşünen ($F=7.65$; $p=0.001$) hemşirelerin istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterir şekilde MPTE puanlarının daha fazla olup, profesyonellik düzeylerinin daha yüksek olduğu görüldü.

Benzer şekilde hemşirelik mesleğini prestiji için tercih eden ve meslek hayatı dışında yaşanan sorunların profesyonelliklerini etkilemediklerini düşünen hemşirelerin de MPTE'den aldıkları puanların yüksek olduğu saptandı. Elde edilen bu sonuçlar istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı ($p>0.05$) (Tablo 3).

TARTIŞMA

Hemşireliğin, başlangıçtan günümüze kadar diğer mesleklerden daha az bağımsız hareket edebildiği görülmüştür. Birçok zaman diliminde hemşirelik, kadın

Tablo 3. Hemşirelerin Mesleğe Yönelik Düşünceleri ile Meslekte Profesyonel Tutum Envanteri (MPTE) Puan Ortalamasının Karşılaştırılması (N=179)

Mesleğe İlişkin Düşünceler	MPTE Puan Ortalaması (X ± SS)	Test
Mesleği Sevme Durumu Evet Hayır Kararsız	138.14 ± 14.11 127.35 ± 16.34 130.00 ± 17.05	KW= 11.90 p=0.003*
Mesleği Tercih Nedeni Prestiji Maddi geliri ÖSS puanı Ailesi Diğer nedenler	138.16 ± 15.74 135.84 ± 15.36 135.26 ± 16.43 135.85 ± 15.11 137.55 ± 11.46	KW= 0.11 p=0.99
Mesleği Yeniden Tercih Etme İsteği Evet Hayır Bilmiyor	138.63±13.42 131.65±16.24 135.78±16.06	F=3.03 p=0.05
Aldıkları Ücretten Memnun Olma Evet Hayır Kısmen	138.54 ± 14.99 131.57 ± 16.30 141.20 ± 11.06	F= 7.63 p=0.001*
Hastanede Sunulan Olanakların Yeterliliği Evet Hayır Kısmen	138.91 ± 14.65 131.67 ± 17.09 136.39 ± 12.93	F= 3.72 p=0.02*
Meslekte Profesyonellik Durumu Evet Hayır Kısmen	139.72 ± 14.02 128.68 ± 18.01 133.52 ± 13.77	F= 7.65 p=0.001*
Meslek Hayatı Dışında Yaşanılan Sorunların Profesyonelliği Etkileme Durumu Evet Hayır Çok Nadir	134.21 ± 15.25 136.54 ± 15.14 135.10 ± 15.71	KW= 0.73 p=0.69

mesleği ve hekimin yardımcısı olarak tanımlanmıştır. Tarihi süreç boyunca erkeklerin egemen olarak yaşadığı dünyada bu meslek, özerklik kazanmada, profesyonel olmada hep zorluklar ile karşılaşmıştır (Karadağ 2002; Karagözoğlu 2008; Karamanoğlu ve ark. 2009).

Bu çalışmada, cerrahi kliniklerinde çalışan hemşirelerin mesleki profesyonelliklerinin durumunu gösteren MPTE puanı 135.84±15.27 olarak bulunmuş olup, bu durum çalışmaya katılan hemşirelerin profesyonellik durumunun iyi olduğunu yansıtmaya açısından sevindiricidir. Kaya (2011) tarafından yapılan bir çalışmada da, hemşirelerin meslekte profesyonellik tutum envanterinden ortalama 144.4± 9.8 puan aldıkları bildirilmiştir.

Araştırmada, cerrahi hemşirelerin mesleki profesyonelliklerini etkileyen faktörler değerlendirildiğinde; demografik özellikleri ile MPTE puanı arasında istatistiksel anlamlı farklılık saptanmadı (Tablo 2). Karamanoğlu ve arkadaşları (2009) ile Kaya (2011)'nin konuya ilişkin çalışmalarında da bu araştırma bulgusuna benzer şekilde, hemşirelerin demografik özellikleri ile MPTE puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmadığı bildirilmiştir. Beydağ ve Arslan (2008)'in Kadın Doğum Kliniklerinde Çalışan Ebe ve Hemşirelerin Profesyonelliklerini Etkileyen Faktörler konusunda yaptıkları çalışmalarında ise bu güncel araştırma bulgusuna ters şekilde, hemşirelerin eğitim durumu, çalıştığı hastane, çalıştığı servis, çalışma yılı ile MPTE puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptandığı bildirilmektedir. Karadağ, Hisar ve Elbaş (2007) tarafından yapılan başka bir çalışmada da, hemşirelerin eğitim durumlarının onların profesyonelliklerini anlamlı şekilde etkilediği, servis hemşiresi olarak görev yapan hemşirelerde profesyonel davranışların en düşük düzeyde olduğu belirtilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan cerrahi hemşirelerinin mesleği sevme durumuna göre MPTE puan ortalaması karşılaştırıldığında, mesleğini sevenlerin lehine gözlenen farklılığın istatistiksel olarak da anlamlı olduğu saptandı (Tablo 3). Bu bulguyu destekler şekilde yine araştırmada mesleği yeniden tercih edebilecek hemşirelerin puan ortalamalarının yüksek olduğu görüldü. Karamanoğlu ve ark. (2009)'nin "Denizli İli'ndeki Hastanelerin Cerrahi kliniklerinde Çalışan Hemşirelerin Mesleki Profesyonelliklerinin Değerlendirilmesi"

konulu çalışmasında da bu araştırma bulgusuna benzer nitelikte, mesleğini sevme ile MPTE puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuş, mesleğini seven hemşireler daha yüksek puan almışlardır. Beydağ ve Arslan (2008) tarafından yapılan farklı bir çalışmada da benzer şekilde, mesleğini değiştirmeyi düşünmeyen hemşire ve ebelerin MPTE puanlarının istatistiksel anlamlı farklılık gösterir şekilde daha yüksek olduğu bildirilmiştir.

Araştırmada cerrahi hemşirelerinin sadece %3.4'ünün (n=6 hemşire) prestiji için mesleği seçmesine karşın, bu hemşirelerin MPTE puan ortalamalarının en yüksek düzeyde olduğu saptandı, ancak istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulundu (Tablo 3). Bu sonuç, hemşireliği bir meslek olarak benimseyen, sadece sınav puanı, ücreti, aile nedeniyle seçmeyen hemşirelerin daha profesyonel olduğunu düşündürmektedir.

Bu çalışmada hemşirelerin çoğunluğunun aldıkları ücretten memnun olmadıkları, aldıkları ücretten kısmen memnun olan cerrahi hemşirelerinin MPTE puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterir şekilde daha yüksek olduğunu gösteren sonuç (Tablo 3), profesyonel olmada ücretin etkili olduğu izlenimini veren dikkate değer diğer bir bulgudur. Karmanoğlu ve ark. (2009)'nın çalışmasında farklı olarak hemşirelerin aylık geliri ile MPTE puan ortalamaları arasında istatistiksel anlamlı farklılık bulunmadığı belirtilmiştir.

Aylık gelirden olduğu gibi, hastanede sunulan olanakların da iyi olması durumunda hemşirelerin MPTE puan ortalamasının istatistiksel olarak anlamlı farklılık oluşturacak şekilde artış gösterdiği saptandı. Araştırmada yine hemşirelerin hastanede sunulan olanakların mesleği sevmelerinde etkili olduğu belirlendi (Tablo 3). Diğer bir bulgu olan kendini profesyonel gören hemşirelerin MPTE puan ortalamalarının istatistiksel açıdan da anlamlı farklılık oluşturur şekilde daha yüksek olduğu saptandı (Tablo 3). Hemşirelerin mesleki yaşantı dışında oluşan sorunların mesleki profesyonelliklerine etkileme durumları ile MPTE puanları arasında anlamlı fark bulunmadı (Tablo 3).

Elde edilen bu bulgulara benzer nitelikte literatürde, hastanede sunulan olanakların, aylık gelirin, mesleki prestijin hemşirelerin mesleği sevmelerinde, mesleğe bağlanmalarında ve hemşirelik hizmetlerini isteyerek yürütmelerinde etkili olduğu, profesyonel tutum ve davranış sergilemelerini geliştirdiği bildirilmektedir (Karadağ 2002).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, hemşirelerin mesleği sevme durumlarının, aldıkları ücretlerin, hastanede sunulan olanakların, meslekte kendini profesyonel hissetmelerinin profesyonelliklerini etkilediğini göstermektedir.

Bu sonuçlar doğrultusunda hemşirelerin;

- Profesyonel davranışlar ve bunların önemi konusunda bilgilendirilmesi,
- Çalışma koşulları ve iş bölümleri düzenlenerek görevlerinin daha belirgin duruma getirilmesi,
- Hemşirelikte yüksek lisans yapma fırsatlarının sağlanması, bu doğrultuda nöbetlerinin düzenlenmesi,
- Mesleğini değiştirmeyi isteme, sevmeme, bırakmayı düşünme gibi memnuniyetlerini etkileyen nedenlerin araştırılması,
- Mesleğini istemeyerek seçen, sevmeyen, bırakmayı düşünen ve mesleğinin saygın olmadığını düşünen hemşireler için motivasyon programlarının oluşturulması,
- Kongre, sempozyum ve kurslara katılımlarının sağlanması, bu amaçla gerekli izin ve maddi desteğin sağlanması,
- Bilimsel faaliyetlerde aktif rol almaları konusunda teşvik edilmeleri önerilebilir.

KAYNAKLAR

Beydağ, K., Arslan, H. (2008). Kadın doğum kliniklerinde çalışan ebe ve hemşirelerin profesyonelliklerini etkileyen faktörler. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, 3(7): 76-87.

Çinar, İ., Kavlak, O. (2009). İzmir ilinde çalışan ambulans ve acil bakım teknikerlerinde iş doyumunun ve buna etki eden faktörlerin incelenmesi. Akademik Acil Tıp Dergisi, 8(3): 33-37.

Erbil, N., Bakır, A. (2009). Meslekte profesyonel tutum envanterinin geliştirilmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 6(1): 290-302.

Cerrahi Kliniklerde Çalışan Hemşirelerin Mesleki Profesyonelliklerinin Değerlendirilmesi

Güven, T. (2009). Tıp etiği açısından meslek ve profesyonellik kavramlarının incelenmesi. Hacettepe Tıp Dergisi, 40(2): 84-88.

Karadağ, A. (2002). Meslek olarak hemşirelik. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 5(2): 55-63.

Karadağ, G., Uçan, Ö. (2006). Hemşirelik eğitimi ve kalite. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, 1(3): 43-51 .

Karadağ, A., Hisar, F., Elbaş, N. Ö. (2007). The level of professionalism among nurses in Turkey. Journal of Nursing Scholarship, 39: 371-374.

Karagözoğlu, Ş. (2008). Hemşirelikte bireysel ve profesyonel özerklik. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi, 3: 41-50.

Karamanoğlu, A., Özer, F., Tuğcu, A. (2009). Denizli ilindeki hastanelerin cerrahi kliniklerinde çalışan hemşirelerin mesleki profesyonelliklerinin değerlendirilmesi. Fırat Tıp Dergisi, 14(1): 12-17.

Karaöz, S. (2000). Cerrahi hemşireliği ve etik. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 4(1): 1-8.

Kaya, P. (2011). İstanbul'un bir ilçesinde kamu ve özel sektörde çalışan hemşirelerin mesleki profesyonelliklerinin belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 49-72.

Ökdem, Ş., Abbasoğlu, A., Doğan, N. (2000). Hemşirelik tarihi, gelişimi ve eğitimi. Ankara Üniversitesi Dikimevi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yıllığı, 1(1): 6-11.